

Skaidrojums par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadošās iestādes metodikā Nr.4.1. “Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu iesniegumu atlasē metodika 2014.–2020.gadam”¹ ietverto vienoto kritēriju piemērošanu

Apkopojot biežāk saņemtos komentārus Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda (turpmāk – ES fondi) 2014.–2020. gada plānošanas perioda darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” (turpmāk – DP) prioritāro virzienu apakškomiteju ietvaros, Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadošā iestāde (turpmāk - vadošā iestāde) sniedz skaidrojumu par metodikā Nr.4.1. “Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu iesniegumu atlasē metodika 2014.–2020.gadam” (turpmāk – metodika Nr.4.1.) ietvertajiem vienotajiem kritērijiem, tajā skaitā vienotajiem izvēles kritērijiem, to piemērošanu.

Nolūkā nodrošināt vienotu pieeju projektu iesniegumu atlasēm, izstrādāti vienotie kritēriji, tai skaitā vienotie izvēles kritēriji², kas tiek piemēroti visu specifisko atbalsta mērķu (turpmāk – SAM), to pasākumu, kārtu projektu iesniegumu atlasēm. Savukārt atbildīgo iestāžu izstrādātajā projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju piemērošanas metodikā (turpmāk – kritēriju piemērošanas metodika) ir iespējams ietvert nosacījumus, t.sk. arī attiecībā uz vienotajiem kritērijiem, vienotajiem izvēles kritērijiem, kas ir specifiski konkrētajam SAM, tā pasākumam, kārtai. Ņemot vērā minēto, dažādu atlasē kārtu ietvaros var būt atšķirīga detalizācija nosacījumiem, kas tiek vērtēti pie vienotā kritērija.

Lietotajiem subjektīvajiem apzīmējumiem (terminiem) ir jābūt pietiekami paskaidrotiem

Lai arī bieži vien kritēriju piemērošanas metodikās tiek lietoti tādi termini kā, piemēram, “skaidri”, “precīzi”, “viegli”, “pietiekami”, “būtiski” un tml., kas var šķist subjektīvi, skaidrojam, ka šādu terminu lietošana nav aizliegta, ja vien kritēriju piemērošanas metodikā ir ietverts skaidrojums, kas konkrētās kritēriju piemērošanas metodikas ietvaros tiek saprasts ar konkrēto terminu.

Piemēram, kritēriju piemērošanas metodikā tiek norādīts, ka projekta administrēšanas *un īstenošanas kapacitāte ir pietiekama, ja:*

1) *projekta iesniedzējs ir norādījis, kā projektā tiks organizēta projekta vadība un kādus resursus projekta ietvaros projekta vadībai piesaistīs, norādot šādu informāciju:*

a) *projekta vadības struktūra un tās apraksts;*

b) *projekta ieviešanas grupas apraksts – projekta ieviešanā ir paredzēts iesaistīt personālu atbilstoši MK noteikumos iekļautajām projekta ieviešanai nepieciešamajām personāla izmaksu pozīcijām, kā arī iestādes pamatdarbību nodrošinošo struktūrvienību darbiniekus.*

c) *katra projekta ietvaros iesaistītā darbinieka veicamo pienākumu apraksts;*

d) *kuri no projektā iesaistītajiem darbiniekiem jau strādā institūcijā un kā tiks piesaistīti trūkstošie darbinieki;*

2) *projekta vadītājam ir augstākā izglītība un darba pieredze vismaz divu projektu vadībā.*

Kritēriju piemērošanas metodikā jāpaskaidro katru no kritērijiem, tā piemērošanu

Ņemot vērā dažādo SAM specifiku, var rasties situācijas, ka nosacījumi dažādos vienotajos kritērijos daļēji dublējas, ja kritēriju piemērošanas metodikā nav atrunāts, kādā kontekstā norādītie aspekti ir vērtējami. Attiecīgi pie katra no kritērijiem kritēriju piemērošanas metodikā būtu jānorāda skaidrojums, lai tas būtu saprotams trešajām pusēm.

¹ Pieejama ES fondu tīmekļa vietnē: <http://www.esfondi.lv/vadlinijas--skaidrojumi>

² Izņēmums ir vienotie izvēles kritēriji, kas piemērojami tiem specifiskajiem atbalsta mērķiem, uz kuriem ir attiecināmas specifiskas prasības vai nosacījumi.

Piemēram, gan 11.vienotais kritērijs *“Projekta iesniegumā iekļautās kopējās attiecināmās izmaksas, plānotās atbalstāmās darbības un izmaksu pozīcijas atbilst MK noteikumos par SAM īstenošanu noteiktajam, t.sk. nepārsniedz noteikto izmaksu pozīciju apjomus un ir saistītas ar projekta īstenošanu; ir nepieciešamas projekta īstenošanai (projektā norādīto darbību īstenošanai, mērķa grupas vajadzību nodrošināšanai, definētās problēmas risināšanai); nodrošina projektā izvirzītā mērķa un rādītāju sasniegšanu”* (turpmāk – 11.vienotais kritērijs), gan 15.vienotais kritērijs *“Projekta iesniegumā plānotās projekta darbības: atbilst MK noteikumos par SAM īstenošanu noteiktajam un paredz saikni ar attiecīgajām atbalstāmajām darbībām; ir precīzi definētas un pamatotas, un tās risina projektā definētās problēmas”* (turpmāk – 15.vienotais kritērijs) ietver nosacījumu projekta iesniegumā vērtēt iekļautās atbalstāmās darbības.

11.vienotais kritērijs ietver nosacījumus attiecībā uz Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumos par SAM īstenošanu norādītajām attiecināmajām izmaksu pozīcijām un atbalstāmajām darbībām, tām noteiktajiem ierobežojumiem, lai novērtētu projekta iesniegumā ietvertu izmaksu un darbību attiecināmību. Savukārt 15.vienotais kritērijs nosaka nepieciešamību pārliecināties par projekta iesniegumā iekļauto darbību atbilstību noteiktajām atbalstāmajām darbībām, to savstarpējo sasaisti. MK noteikumos par SAM īstenošanu tiek noteiktas atbalstāmās darbības (“jumta” darbības), nenorādot tās līdz iespējamajam zemākajam detalizācijas līmenim, taču iezīmējot atbalstāmo darbību jomu (piemēram, būvdarbi, specifiski neizdalot to veidus).

Ņemot vērā minēto, caur 15.vienoto kritēriju projektu iesniegumu vērtēšanas procesā pārliecinās arī par projekta iesniegumā norādīto darbību definējumu, t.i., vai ir saprotams, ko konkrēti plānots darīt projekta ietvaros, kā arī pārliecinās, ka visas projekta iesniegumā nosauktās darbības risina projekta iesniegumā definētās problēmas. Minētais aspekts ir būtisks, lai nodrošinātu uz rezultātiem balstītu pieeju un sniegtā atbalsta ietvaros koncentrētos uz SAM mērķa un darbības programmā “Izaugsme un nodarbinātība” noteikto rādītāju sasniegšanu.

Atklātas projektu iesniegumu atlasēs ietvaros lēmumu par projekta iesnieguma apstiprināšanu ar nosacījumiem var pieņemt gadījumos, kad precizējumi nemaina projekta iesnieguma būtību

Vadošā iestāde līdzšinējās ieviešanas praksē konstatējusi, ka atsevišķos gadījumos atklātās projektu iesniegumu atlasēs projektu iesniegumu vērtēšanas procesa ietvaros projektus iesniedzēji uzskata, ka projektu vērtēšanas komisijas konstatētie trūkumi projekta iesniegumā, kā rezultātā projekta iesniegums tiek noraidīts (neprecizējamā kritērija ietvaros), nav būtiski, bet gan redakcionāli, tehniski un aritmētiski precizējami vai papildināmi citu vienoto kritēriju ietvaros.

Piemēram, projektus iesniedzēji, apstrīdot pieņemto lēmumu, norāda, ka precizējumi projektu iesniegumā ir veicami 6.vienotā kritērija *“Projekta iesnieguma veidlapa ir pilnībā aizpildīta latviešu valodā atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 16.decembra noteikumiem Nr.784 “Kārtībai, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā” noteiktajām prasībām, projekta iesniegumam ir pievienoti visi projektu iesniegumu atlasēs nolikumā noteiktie iesniedzamie dokumenti un tie ir sagatavoti latviešu valodā vai tiem ir pievienots apliecināts tulkojums latviešu valodā”* (turpmāk – 6.vienotais kritērijs) un 8.vienotā kritērija *“Projekta iesnieguma finanšu aprēķins ir izstrādāts aritmētiski precīzi un ir atbilstošs MK noteikumu par specifiskā atbalsta mērķa īstenošanu un projekta iesnieguma veidlapas prasībām, kas noteikts Ministru kabineta 2014.gada 16.decembra noteikumu Nr.784 “Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā” 1.pielikumā”* (turpmāk – 8.vienotais kritērijs) ietvaros.

Proti, ir situācijas, kad projekta iesniedzējs kā nebūtiskus un precizējamus trūkumus uzskata gadījumus, kad ir pilnībā jāpārreķina projekta finanšu dati, piemēram, biznesa plānā ietvertie

aprēķini, pieņēmumi, to nesakritība, datu trūkums u.tml., kas precizējumu gadījumā izmainītu naudas plūsmas aprēķinus, izmaksu un ieguvumu analīzes rezultātus u.c. finanšu aprēķinus. Tāpat ir gadījumi, kad projekta iesniedzējs par nebūtisku trūkumu uzskata to, ka projekta iesniegumam nav pievienots kāds no projekta iesnieguma pielikumiem, kas potenciāli ietekmē projekta iesnieguma vērtējumu kvalitātes kritērijos, un attiecīgi arī projekta iesnieguma prioritāti starp novērtētajiem projekta iesniegumiem. Projekta iesniedzējs uzskata, ka šo trūkumu ir iespējams novērst projekta iesnieguma vērtēšanas procesā iesniedzot trūkstošo dokumentu, un tikai tad turpināt vērtēt projekta iesnieguma atbilstību kvalitātes kritērijiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, atklātas projektu iesniegumu atlases ietvaros kritēriju piemērošanas metodikā ir jānorāda nosacījumi un aspekti kritērija izvērtēšanai pēc būtības, t.sk. norādot informācijas avotu (projekta iesnieguma un tā pielikumu sadaļas), kurš primāri tiks vērtēts konkrētā kritērija ietvaros.

Tādejādi tiks radīts skaidrs priekšstats par kritēriju piemērošanu un nodrošināta vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošana starp visiem projektu iesniedzējiem, kā arī mazināts projekta atlases rezultātu apstrīdēšanas risks.

Tā, piemēram, 8.vienotā kritērija ietvaros projekta iesnieguma finanšu dati būtu pārbaudāmi pret projekta iesnieguma veidlapas³ 2.pielikumu "Finansēšanas plāns" un 3.pielikumu "Projekta budžeta kopsavilkums" un, ja attiecināms, 4.pielikumu "Projekta izmaksu efektivitātes novērtēšana". Savukārt, ja projekta iesnieguma finanšu dati ir vērtējami specifiskā atbilstības kritērija ietvaros, kritēriju piemērošanas metodikā noteikt, ka 8.vienotā kritērija ietvaros ir precizējamas tikai aritmētiskas kļūdas, ar aritmētiskām kļūdām saprotot skaitļu labošanu, ko pamato aritmētiskas darbības, nevis tādus papildinājumus, ar kuriem tiek būtiski grozīti finanšu daļas fiskālie raksturlielumi.

Aicinām sagatavojot kritēriju piemērošanas metodikas, to grozījumus ņemt vērā sniegto skaidrojumu.

³ Ministru kabineta 2017.gada 16.decembra noteikumu Nr.784 "Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā" pirmais pielikums